

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

UNIONENS HÖGA
REPRESENTANT FÖR
UTRIKES FRÅGOR OCH
SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 15.3.2019
JOIN(2019) 4 final

GEMENSAM RAPPORT TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Förbättrad internationell världshavsförvaltning – Två års framsteg

{SWD(2019) 104 final}

FRISKA HAV – EN VIKTIG BUNDSFÖRVANT OCH ETT GEMENSAMT ANSVAR

I november 2016 antog Europeiska kommissionen och Europeiska unionens höga representant ett gemensamt meddelande med titeln *Internationell världshavsförvaltning: en agenda för havens framtid*¹. Agendan markerar en fördjupning av EU:s internationella världshavspolitik. EU håller på att övergå från en sektorsbaserad till en integrerad strategi. EU har inte avvikit från det övergripande målet att säkerställa att världshaven är säkra, trygga, rena och friska samt att de förvaltas på ett hållbart sätt.

EU:s världshavsagenda utgör en integrerad del av EU:s svar på FN:s Agenda 2030, framför allt mål 14 för hållbar utveckling, som avser bevarande och hållbart nyttjande av våra hav och marina resurser. Den utgör ett uttryck för att EU föredrar starka partnerskap, multilateral dialog och internationellt samarbete för att uppmärksamma behovet av omedelbara åtgärder för att säkerställa bevarande och hållbart nyttjande av världshaven.

Friska världshav är avgörande för människors liv och välbefinnande och en hållbar utveckling. Världshaven tar upp 25 % av alla koldioxidutsläpp som vi producerar och fördelar värmen över jordklotet. Miljontals arter lever i världshaven och denna marina biologiska mångfald har en avgörande betydelse för havens hälsotillstånd. Fisk och skaldjur utgör en viktig källa till protein och essentiella mikronäringsämnen och bidrar därigenom till den globala livsmedelstryggheten och till människors hälsa. Dessutom erbjuder den ”blå” havsekonomin betydande möjligheter till hållbar och innovativ tillväxt och anständiga arbetstillfällen.

Med denna agenda eftersträvar EU en åtgärdsinriktad strategi för att anta de för närvarande största utmaningarna inom världshavsförvaltningen.

Detta är den första lägesrapporten från Europeiska kommissionen och den höga representanten om EU:s agenda för internationell världshavsförvaltning sedan antagandet. Rapporten innehåller en genomgång av de framsteg som hittills gjorts med att förverkliga agendan, en presentation av ytterligare resultat som bidrar till agendans övergripande mål samt en översikt över EU:s fortsatta ansträngningar för att stärka den internationella världshavsförvaltningen.

Till lägesrapporten hör arbetsdokument *SWD(2019) 104* från kommissionens avdelningar, som innehåller en djupgående analys av de framsteg som gjorts med genomförandet av de 50 punkter som anges i EU:s agenda för världshavsförvaltning.

TVÅ ÅR HAR GÅTT – KONKRETA RESULTAT

Sedan EU antog sin agenda för världshavsförvaltning 2016 har unionens arbete för världshaven intensifierats. Samtliga 50 åtgärder genomförs på ett framgångsrikt sätt. Några av dem har redan avslutats, medan arbetet med flera andra kommer att fortsätta efter 2019. Agendan har stimulerat till internationellt samarbete på alla kontinenter och inom agendans alla tre pelare, vilket har inneburit att EU har fått en starkare roll som

- en pålitlig partner i arbetet med att skapa en internationell ram för förvaltning baserad på FN:s havsrättskonvention,
- en mycket viktig bidragsgivare till projekt som innebär kapacitetsuppbyggnad och som främjar lokala, regionala och globala insatser,

¹ JOIN(2016) 49 final.

- en stark förespråkare för havsforskning och havsövervakning och tillhandahållare av tjänster på detta område och
- en tillförlitlig affärspartner i den ”blå” ekonomin med ett inkluderande och hållbart perspektiv.

590 miljoner euro har anslagits inom ramen för EU:s utvecklingspolitik för att främja en bättre världshavsförvaltning med partner i tredjeländer² och mer än 500 miljoner euro har avsatts till marin forskning inom forsknings- och innovationsprogrammet Horisont 2020.

• PELARE 1: FÖRBÄTTRA DEN INTERNATIONELLA RAMEN FÖR HAVSFÖRVALTNING

Sedan 2016 har EU fortsatt att utnyttja sin närvaro i internationella och regionala forum liksom sina bilaterala relationer med nyckelpartner för att försäkra sig om att existerande regler tillämpas på rätt sätt och att luckor i regelsystemen täpps till.

På internationell nivå har EU fortsatt att arbeta inom framför allt FN:s havsrättskonvention, den övergripande ”konstitution” som reglerar all verksamhet till havs. Inom denna ram har EU bidragit till de framsteg som gjorts i riktning mot ett rättsligt bindande instrument för att skydda den biologiska mångfalden i det fria havet. Förhandlingar pågår och EU och dess medlemsstater kommer även fortsättningsvis att bidra till att driva processen framåt. Inom ramen för FN:s konvention för biologisk mångfald arbetar EU aktivt för att identifiera och skydda ekologiskt eller biologiskt betydelsefulla marina områden (EBSA). EU har också bidragit ekonomiskt till genomförandet av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter och därigenom hjälpt exportländer att säkerställa att handeln med marina arter är laglig och hållbar³.

Dessutom har EU bidragit till mer hållbara världshav, framför allt genom bevarandeinsatser och fiskeriförvaltning på **regional nivå** inom regionala havskonventioner och regionala fiskeriförvaltningsorganisationer, för att förbättra den vetenskapligt baserade förvaltningen. Med anledning av detta bidrog EU med 17 miljoner euro under 2017–2018 för att förbättra förvaltning, vetenskap och kapacitetsuppbyggnad samt för att förstärka regelefterlevnaden i de 18 regionala fiskeriförvaltningsorganisationer, inklusive de för tonfisk, där EU deltar. Denna EU-åtgärd för hållbarhet har lönat sig: i slutet av 2017 befann sig 16 av världens 18 symboladdade tonfiskbestånd på hållbar nivå enligt vetenskapliga bedömningar.

I oktober 2018 undertecknades avtalet mot oreglerat fiske på det fria havet i centrala Norra ishavet. Avtalet utgör ett landmärke i arbetet för att täppa till en väsentlig lucka i förvaltningsramen för Norra ishavet och säkra de bräckliga marina ekosystemen för framtida generationer.

EU har gått samman med nyckelaktörer för att skapa **bilaterala partnerskap**. EU undertecknade ett första världshavspartnerskap – med Kina – i juli 2018 och kommer att underteckna ett partnerskap

Genom avtalet om fiske i centrala Norra ishavet har EU och nio andra undertecknare kommit överens om att förbjuda kommersiellt fiske i den del som utgörs av fritt hav, en yta ungefär lika stor som Medelhavet, under 16 år till att börja med. Under denna tid kommer man att arbeta för att öka förståelsen av de arktiska ekosystemen och möjligheterna till uthålligt fiske trots ett krympande istäcke.

² Programplanering 2014–2020.

³ COM(2018) 711 final.

med Kanada under 2019.

Målet med det marina partnerskapsprogrammet mellan Stilla havsområdet och Europeiska unionen (Pacific-European Union Marine Partnership, Peump), som lanserades vid Our Ocean-konferensen på Malta 2017, är att stödja hållbar förvaltning och utveckling av fiske för tryggad livsmedelsförsörjning och ekonomisk tillväxt i 15 stater i Stilla havsområdet. Inom partnerskapsprogrammet tillämpas ett övervakande och

EU har förstärkt **kapaciteten** hos partnerländer och partnerorganisationer för att övervaka världshaven, bevara den marina biologiska mångfalden och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (IUU-fiske). EU anslog till exempel 35 miljoner euro till stater vid Stilla havet inom det marina partnerskapsprogrammet mellan Stilla havsområdet och Europeiska unionen, 15 miljoner euro till Västafrika inom Pescao-programmet, 28 miljoner euro till området kring Indiska oceanen inom Ecofish-programmet samt 87 miljoner euro till samarbetet med Kambodja inom det nya Capfish-

programmet.

God internationell världshavsförvaltning innebär också att säkerställa att de som är verksamma till sjöss befinner sig i en **säker miljö**. EU spelar en nyckelroll som global garant för sjöfartsskydd, exempelvis vid Afrikas horn och i Guineabukten, genom sin globala strategi och sina särskilda regionala strategier. EU har mobiliserat resurser för att skapa skydd mot maritima hot som sjöröveri och människohandel, minska antalet olyckor till havs och förebygga miljökatastrofer. Satellitdata från EU:s program Copernicus har använts av EU-organ som Europeiska sjösäkerhetsbyrån samt vid internationella eftersöks- och räddningsaktioner på FN:s begäran.

PELARE 2: MINSKA BELASTNINGEN PÅ HAVEN OCH SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR EN HÅLLBAR ”BLÅ” EKONOMI

Friska världshav är en förutsättning för hållbar ekonomisk utveckling. Om vi vill att morgondagens ”blå” ekonomi ska omfatta ökade värden från ”blå” sektorer och stödja kustsamhällen måste vi arbeta för att säkerställa att haven är friska idag.

Världshaven reglerar vårt klimat men är samtidigt extremt sårbara för **klimatförändringarnas** effekter. EU främjar och utvecklar havsrelaterade åtgärder för att genomföra Parisavtalet, bland annat naturbaserade lösningar och havsbaserad förnyelsebar energi. Dessa åtgärder omnämns även i den nya strategiska vision för ett klimatneutralt Europa senast 2050 som kommissionen antog i november 2018⁴. Där framhålls bevarande, nyttjande och förvaltning av marina ekosystem och resurser som en av prioriteringarna för begränsning av och anpassning till klimatförändringar.

Sedan 2017 har EU anslagit särskilda medel för restaurering av marina och kustanknutna ekosystem i olika regioner runt om i världen, bland annat mer än 90 miljoner euro till Medelhavsområdet, Sydostasien och AVS-staterna. Dessutom främjar EU havsbaserad vindkraft och havsenergi för att generera ren energi till öar och kustområden i EU och hela världen. Exempelvis tillhandahåller EU teknisk expertis till Indien för upphandlingen av dess första havsbaserade vindkraftpark i år.

⁴[COM\(2018\) 773 final](#).

EU spelar också en aktiv roll för att uppmuntra till kraftfulla globala åtgärder mot utsläpp från fartyg i enlighet med Internationella sjöfartsorganisationens strategi att halvera dessa utsläpp till 2050.

EU har tillsammans med Sydkorea undertecknat ett gemensamt uttalande om insatser för att bekämpa IUU-fiske. Detta är en följd av de goda resultat som uppnåtts i den arbetsgrupp mellan EU och Sydkorea som inrättats efter att det s.k.

EU spelar en framträdande roll i kampen mot **IUU-fiske** (olagligt, orapporterat och oreglerat fiske) och har sedan antagandet av IUU-förordningen 2008 inlett dialoger om sådana frågor med mer än 50 stater i alla de stora fiskeregionerna. Tack vare dessa dialoger har 14 stater framgångsrikt reformerat sina kontroll- och förvaltningssystem i enlighet med sina internationella skyldigheter i egenskap av flagg-, kust-, hamn- och

marknadsstater⁵. Dessutom utnyttjades EU:s omfattande nätverk av partnerskapsavtal om hållbart fiske för att stödja EU:s IUU-politik. I november 2018 fanns tio sådana partnerskapsavtal med en total budget på 135 miljoner euro per år. Ytterligare tre partnerskapsavtal har förhandlats fram och förväntas träda i kraft inom kort. Vidare har EU antagit nya regler för att säkerställa att unionens flottor bedriver hållbart fiske utanför de egna vatten⁶. EU har också fortsatt att stödja kampen mot IUU-fiske i olika regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Med EU:s stöd har en plan mot IUU-fiske i Medelhavet och Svarta havet antagits och stränga listningsförfaranden har föreslagits för IUU-fartyg i Indiska oceanen och Antarktiska oceanen. Vidare har ett pilotprojekt för stöd till ökat motverkande av IUU över hela världen sjösatts av Europeiska fiskerikontrollbyrån med stöd av Europeiska sjösäkerhetsbyrån.

I oktober 2016 lade EU också fram förslag inom WTO om förbud mot vissa typer av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet, överfiske och IUU-fiske. EU fortsätter att arbeta aktivt för att uppnå en överenskommelse senast 2020 i enlighet med delmål 6 inom mål 14 för hållbar utveckling.

EU har bidragit till det internationella arbetet mot det ökande problemet med **marint skräp**. Detta har skett genom vidareutveckling av EU:s strategi för plast i en cirkulär ekonomi⁷. EU stödjer aktivt uppföljningen av den resolution om marint skräp och mikroplast som antogs vid FN:s tredje miljöförsamling i december 2017. Under 2018 har EU stöttat Kanadas ordförandeskap i G7 i dess fokus på marint skräp och plastföroreningar. EU tillhandahåller också målinriktat stöd för att förbättra avfallshanteringen i Stilla-havsområdet och Sydostasien, som står inför omfattande utmaningar när det gäller att komma till rätta med plastföroreningar.

EU:s strategi för plast i en cirkulär ekonomi innebär en övergripande ansats för att eliminera läckage av plastavfall och mikroplast, särskilt till den marina miljön. Den åtföljdes av ett förslag om ett förbud mot de tio plastartiklar för engångsbruk som oftast hittas på stränder och i havet, liksom om nya regler om förlorade och övergivna fiskeredskap. Till detta kommer ett förslag till ett nytt direktiv om mottagningsanordningar i hamn för att lösa problemet med marint skräp från fartyg, inklusive fiskefartyg och fritidsbåtar.

⁵https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/illegal-fishing-overview-of-existing-procedures-third-countries_en.pdf

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2403.

⁷ COM(2018) 28 final.

Det transatlantiska nätverket för skyddade marina områden har sammanfört förvaltare av skyddade marina områden runt Atlanten från Nord- och Sydamerika, Afrika och Europa. Tack vare partnersamverkan har de kunnat skapa nätverk och utbyta erfarenheter av bästa förvaltningspraxis. De avser nu att fortsätta samarbetet utifrån

EU har redan utsett mer än 10 % av sina marina områden och kustområden till **marina skyddsområden** – två år före 2020 som är målåret enligt den internationella konventionen om biologisk mångfald – och vidtar åtgärder för att säkerställa att områdena förvaltas på ett ändamålsenligt sätt. EU hjälper nu andra att uppnå detta mål genom att verka för nya och välförvaltade skyddsområden världen över. Mer än 23 miljoner euro har investerats i att utveckla riktlinjer, bedriva forskning och studier samt skapa projekt för partnersamverkan som stimulerar till ömsesidigt lärande och samarbete.

• PELARE 3: STÄRKA INTERNATIONELL HAVSFORSKNING OCH INTERNATIONELLA HAVSDATA

En stark havspolitik är beroende av en underbyggd förståelse av våra världshav, av hur de påverkas av kumulativa effekter av mänskliga verksamheter och av hur vi på bästa sätt kan använda oss av vad de har att erbjuda.

EU har fortsatt att främja forskning, data och vetenskap som rör havet med målet att skapa en omfattande, tillförlitlig, jämförbar och tillgänglig kunskap om världshaven som kan användas för att förbättra beslutsfattandet, driva innovationerna framåt och underlätta för en hållbar ”blå” ekonomi. Kommissionen har därför börjat publicera Copernicus-rapporten om tillståndet i haven varje år⁸. Kommissionen är särskilt angelägen om att förbättra datainsamling, dataåtkomst och datakompatibilitet. Genom EMODnet, det europeiska nätet för marin observation och datainsamling, kopplar kommissionen samman globala och nationella databaser till ett internationellt **nätverk för marina data** som ger fri åtkomst till havsdata och havsprodukter från Europa och den övriga världen. År 2018 öronmärkte EU till exempel 3,5 miljoner euro till ett förbättrat havsdatasamarbete med Kina. Genom Horisont 2020-programmet för forskning och innovation finansierar EU också projekt för att göra havsobservationer från Atlanten och haven runt Europa användbara i framtiden.

År 2018 publicerade kommissionen den andra rapporten om tillståndet i haven. Rapporten baseras på omfattande, högkvalitativa data från Copernicus havsmiljöövervakningstjänst och innehåller en bedömning av det nuvarande tillståndet, naturliga

För att förstärka investeringar i **”blå” vetenskap och innovation** har kommissionen verkat för utveckling av molnbaserade tjänster och forskningsinfrastrukturer genom programmet Horisont 2020. Genom samarbete med partner utanför EU får vi bättre förståelse av världshavens dynamik och trender. Detta främjar också innovation och innebär minskade kostnader. 2013 års Galwayförklaring om samarbete kring forskningen om Atlanten har redan inneburit att EU fördjupat sitt **marina forskningssamarbete** med USA och Kanada. Med dessa framgångsrika erfarenheter i bagaget undertecknade EU 2017, tillsammans med Brasilien och Sydafrika, Belémförklaringen om samarbete kring forskning och innovation rörande Atlanten. Därigenom utsträcktes EU:s samarbeten till Sydatlanten. Kommissionen etablerade administrativa förfaranden om marin forskning och innovationssamarbete med

⁸ <http://marine.copernicus.eu/science-learning/ocean-state-report/>

Argentina och Kap Verde 2018. Därmed omfattar den allatlantisk forskningsalliansen Atlanten från Arktis till Antarktis.

YTTERLIGARE UTVECKLING

Sedan agendan för internationell världshavsförvaltning antogs har EU vidtagit kompletterande åtgärder och tagit initiativ för att ytterligare stärka den internationella världshavsförvaltningen.

- Som en av de ansvariga för initiativet Our Ocean uppmanade EU till beslutsamma globala insatser och drev fram ambitiösa åtaganden för en förbättrad havsförvaltning vid konferenserna på Malta 2017 och Bali 2018.
- Som förespråkare för den ”blå” ekonomin har kommissionen tagit initiativ till partnerskapet för frivilliga finansieringsprinciper för hållbar blå ekonomi och föreslagit en taxonomi för klassificering av ekonomiska aktiviteter som anses vara miljömässigt hållbara, innefattande aktiviteter för hållbart nyttjande och skydd av marina resurser.
- Förutom EU:s investeringar i marin forskning har 46 miljoner euro under de senaste två åren anslagits till Copernicus havsmiljöövervakningstjänst, som tillhandahåller globala observationer, prognoser och analyser av tillståndet i haven, inklusive klimatförändringarnas effekter.
- Kommissionen har föreslagit särskilda anslag till internationell världshavsförvaltning från **Europeiska havs- och fiskerifonden** under 2021–2027⁹. Detta skulle möjliggöra målinriktade EU-åtgärder, exempelvis framsteg i kampen mot IUU-fiske och ytterligare utveckling av det internationella sjöfartsskyddet.
- Kommissionen har lagt fram sina förslag till EU:s program för forskning och innovation, **Horisont Europa**, efter 2020 (2021–2027)¹⁰. Den internationella världshavsförvaltningen är också ett av de prioriterade områdena i de föreslagna **externa finansieringsinstrumenten** efter 2020¹¹.
- Utarbetandet av en gemensam havsagenda för Svarta havet inleddes i och med ministerdeklarationen *Towards a Common Maritime Agenda for the Black Sea* som godkändes vid den europeiska havsdagen i Burgas, Bulgarien, 2018.
- Slutligen bidrar EU till FN:s andra världshavsbedömning som just nu är på gång och har även börjat förbereda sitt bidrag till FN:s decennium för havsvetenskap för hållbar utveckling (2021–2030).

SLUTSATS OCH KOMMANDE STEG

Sedan EU antog sin agenda för internationell världshavsförvaltning har ett antal framgångar nåtts. Viktiga framsteg har gjorts inom alla tre prioriterade områden och därutöver.

Dock finns det fortfarande utmaningar. Världshaven utgör komplexa system och världshavsförvaltningen har därför många dimensioner. Klimatförändringar, föroreningar, förlust av biologisk mångfald, utvinning till havs och överfiske fortsätter att belasta våra hav. Tillsammans hotar dessa faktorer på flera sätt det marina livet. De innebär en enorm utmaning – en utmaning som är alltför stor och komplex för att ett enskilt land eller en enskild region på

⁹ COM(2018) 390 final.

¹⁰ COM(2018) 435 final och COM(2018) 436 final – 2018/0225 (COD).

¹¹ 2018/0243 (COD), 2018/0244 (CNS) och 2018/0247 (COD).

egen hand ska kunna ta sig an den. För att världshaven ska förbli friska krävs en bred koalition av aktörer som arbetar gemensamt i enlighet med internationella regler. Med tanke på att jordens befolkning beräknas nå nio–tio miljarder 2050 kommer trycket bara att öka.

EU är en pålitlig internationell ledare för fortsatta åtgärder för världshaven och är fortsatt fast beslutet att åstadkomma förändringar, framför allt när det gäller de fyra delmål (av tio) inom mål 14 för hållbar utveckling som ska uppnås till 2020. Inför IPCC:s (Mellanstatliga panelen för klimatförändringar) kommande rapport om världshaven och kryosfären intensifierar EU också sina åtgärder för att säkerställa anpassningen till klimatförändringarnas effekter på haven och deras nyttjande.

Under 2019 inrättar Europeiska kommissionen och den höga representanten ett internationellt **EU-forum för intressenter i fråga om havsförvaltning** som kommer att samla experter, representanter för det civila samhället, akademiker och beslutsfattare som är engagerade i havsfrågor världen över. Detta forum kommer att följa upp EU:s fastslagna prioriteringar, diskutera nuvarande och kommande utmaningar inom den internationella världshavsförvaltningen samt rekommendera framtida åtgärder.